

Дело C-682/23

**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

15 ноември 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

Curtea de Apel Cluj (Румъния)

Дата на акта за преюдициално запитване:

25 октомври 2023 г.

Жалбоподател:

E. B.SP. Z. O. O.

Отвeтник:

K. P.SP. Z. O. O.

Предмет на главното производство

Жалба, подадена до Curtea de Apel Cluj (Апелативен съд Клуж, Румъния) — запитващата юрисдикция — срещу решението, с което Tribunalul Specializat Cluj (Специализиран съд Клуж, Румъния) уважава възражението за липса на международна компетентност на румънските съдилища по спор относно извъндоговорна и договорна отговорност между две дружества, учредени съгласно полското право.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Въз основа на член 267 ДФЕС се иска тълкуване на член 25 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (наричан по-нататък „Регламент № 1215/2012“).

Преюдициални въпроси

1. Може ли разпоредбите на член 25 от Регламент № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета [от 12 декември 2012 г.] относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела да се тълкуват в смисъл, че предоставят на цесионера на вземане, произтичащо от договор, правото да се позове на клаузата за предоставяне на компетентност, включена в този договор, срещу първоначалната страна по договора, когато в съответствие с националното право, приложимо към спора по същество, с договора за цесия са прехвърлени вземането и акцесорните му права, но не и задълженията, произтичащи от договора?
2. В случай като горепосочения възражението на страната, приела клаузата за предоставяне на компетентност, срещу която е предявен искът, има ли значение за определяне на компетентния съд? Необходимо ли е ново волеизявление на тази страна, предшестващо/съпътстващо предявяването на иск, за да може третото лице цесионер да се позове на клаузата за предоставяне на компетентност?

Цитирани разпоредби от правото на Съюза

Член 267 ДФЕС;

Член 25 и член 7, точка 2 от Регламент № 1215/2012;

Решение от 7 февруари 2013 г., Refcomp SpA, C- 543/10, EU:C:2013:62;

Решение от 21 май 2015 г., CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335;

Решение от 28 юни 2017 г., Leventis и Vafias, C-436/16, EU:C:2017:497;

Решение от 18 ноември 2020 г., DelayFix, C-519/19, EU:C:2020:933.

Цитирани разпоредби от националното право

Членове 361—363, 415, 416, 471, 472, 509 и 647 от полския Граждански кодекс. Съгласно член 509, параграф 2 от полския Граждански кодекс „заедно с вземането на цесионера се прехвърлят и свързаните с него права, по-специално вземането за лихва за забава“.

В член 1068, параграф 1 от Codul român de procedură civilă (Румънски граждански процесуален кодекс) се предвижда, че „[п]о имуществени въпроси страните могат да се споразумеят за съда, компетентен да разгледа настоящ или потенциален спор, който произтича от отношение с трансгранични последици. Споразумението може да се сключи в писмена

форма, с телеграма, телекс, факс или всяко друго средство за комуникация, което позволява писмено доказване. Ако не е уговорено друго, избраният съд има изключителна компетентност“.

Съгласно член 1071 от Codul de procedură civilă (Граждански процесуален кодекс): „1. Сезираният съд проверява служебно дали има международна компетентност, като действа в съответствие с националните правила относно компетентността. Ако установи, че нито той, нито друг румънски съд е компетентен, той отхвърля искането като непопадащо в юрисдикцията на румънските съдилища, без да се засяга прилагането на член 1070. Решението на съда може да се обжалва пред по-горна съдебна инстанция. 2.

Липсата на международна компетентност на румънския съд може да бъде изтъкната на всеки етап от производството, дори директно при обжалването. Разпоредбите на член 1067 продължават да се прилагат“.

Кратко представяне на фактите и главното производство

- 1 На 21 декември 2021 г. Е. В. SP. Z. O. O. (юридическо лице съгласно полското право, наричано по-нататък „Е. В. SP.“ или „жалбоподателят“) предявява иск пред Tribunalul Specializat Cluj срещу К. P.SP. Z. O. O. (юридическо лице съгласно полското право, наричано по-нататък „К. P.SP.“ или „ответникът“), с искане К. P.SP. да се осъди да плати сумата от 14 092 308 полски злоти (PLN) като обезщетение за вреди, ведно с лихвите за забава и другите разходи, направени за събирането на тази сума, като твърди извъндоговорна и договорна отговорност на К. P.SP.
- 2 Всъщност на 24 март 2017 г. Е. В. SP. сключва с Е. PL. (юридическо лице съгласно полското право) договор за подготовка на терен за изграждане на фабрика за продукти от дървесина, намиращ се в Полша. На 24 юли 2017 г. Е. В. SP. сключва договор с Е. PL. за основните дейности по изграждането на посочената фабрика в Полша. На 4 март 2017 г. Е. PL. сключва с Е. S. A. (юридическо лице съгласно румънското право) договор за възлагане на строителни работи на подизпълнител. На 10 юли 2017 г. Е. S. A. сключва с К. P.SP. (юридическо лице съгласно полското право) следващ договор за възлагане на строителни работи на подизпълнител. Всички тези договори, видно от техните клаузи, се уреждат от полското право.
- 3 На 16 декември 2021 г. Е. S. A. прехвърля с договор в полза на Е. В. SP. вземане за обезщетение в размер на 14 050 878,35 PLN, което Е. S. A. претендира, че е налице спрямо К. P.SP., като обезщетение за вредите, претърпени в резултат на неточното изпълнение на задълженията на К. P.SP. по договора за подизпълнение, сключен на 10 юли 2017 г.
- 4 В подкрепа на исканията си Е. В. SP. твърди както извъндоговорна отговорност на К. P.SP. (членове 415 и 416 във връзка с членове 361—363 от полския Граждански кодекс), така и договорна отговорност на К. P.SP. (членове 471 и 472 във връзка с членове 647 и 361—363 от полския

Граждански кодекс) и, за да обоснове предоставянето на компетентност на Tribunalul Specializat Cluj, се позовава на клаузата за предоставяне на компетентност, залегнала в договора за подизпълнение, сключен на 10 юли 2017 г. между Е. С. А. и К. Р. SP, съгласно която „всички спорове се решават от съда, който има компетентност за района по седалището на изпълнителя“. От една страна, Е. В. SP. твърди, че съгласно националното право, приложимо към делото по същество, т.е. член 509, параграф 2 от полския Граждански кодекс, му е прехвърлено не само вземането, но и акцесорните му права. От друга страна, то се позовава на член 25 от Регламент № 1215/2012.

- 5 В писмената си защита К. Р. SP. твърди липса на международна компетентност на румънските съдилища, като изтъква: а) по отношение на исковете, основани на извъндоговорна отговорност, член 7, параграф 2 от Регламент № 1215/2012 (според К. Р. SP. твърдяното вредоносно събитие е настъпило в Полша, така че полските съдилища са компетентни да разгледат делото) и б) по отношение на исковете, основани на договорна отговорност, че Е. В. SP. е трето лице по договора, в който е включена клаузата за предоставяне на компетентност, и че качеството му на цесионер не му дава право да се позовава на разпоредбите на тази клауза.
- 6 С решение от 19 декември 2022 г. Tribunalul Specializat Cluj уважава възражението за липса на международна компетентност, повдигнато от К. Р. SP., и съответно отхвърля иска като непопадащ в юрисдикцията на румънските съдилища.
- 7 На 11 април 2023 г. Е. В. SP. обжалва това решение пред Curtea de Apel Cluj (Апелативен съд Клуж, Румъния).

Основни доводи на страните в главното производство

- 8 Жалбоподателят твърди, че в съответствие с член 509, параграф 2 от полския Граждански кодекс в случай на договор за прехвърляне на вземане заедно с вземането на цесионера се прехвърлят и свързаните с него права, по-специално вземането за лихви за забава, като подчертава, че прехвърлянето на вземането води до прехвърляне в имуществото на цесионера/приобретателя на правото на вземане, но не и до прехвърляне на задълженията на прехвърлителя към длъжника по прехвърленото вземане. Той отбелязва също, че съгласно съдебната практика на Върховния съд на Полша заедно с прехвърленото вземане се прехвърлят и свързаните с него права, включително възможността за предявяване на иск пред съд, посочен в споразумение за пророгация на компетентност.
- 9 Е. В. SP. се позовава на принципите, разработени от практиката на Съда относно тълкуването на член 25 от Регламент № 1215/2012, т.е. решенията по дела C-543/10, C-352/13, C-519/19 и C-436/16. След това то посочва, че целта на клаузата за предоставяне на компетентност е да се определи

компетентността на сезирания съд в случай на съществуващ или потенциален конфликт, в съответствие със споразумението на страните, и че критериите, които Съдът налага в своята практика относно проверките, които националният съд трябва да извърши, за да определи действието на клауза за компетентност, са алтернативни и следват от съгласието на третото лице или от встъпването на последното в правата и задълженията на първоначалната договаряща страна.

- 10 Жалбоподателят счита, че приемането от третото лице на клаузата за предоставяне на компетентност, независимо от момента, в който то дава съгласието си, е достатъчно за придаване на действие на тази клауза, и че от договарящата се страна повече не се изисква да прави ново волеизявление, защото тя била обвързана от тази клауза от момента на нейното приемане; следователно националната юрисдикция повече не била длъжна да проверява дали третото лице е встъпило в правата и задълженията на първоначалната договаряща страна, тъй като тази проверка се изисквала като допълнителен и алтернативен критерий за проверка на действието на клаузата за предоставяне на компетентност.
- 11 Освен това жалбоподателят изтъква, че фактическата обстановка при решения по дела C-543/10, C-352/13 и C-519/19 била различна от тази в главното производство, тъй като по тези дела третото лице е предприело действия срещу страна по договор въз основа на правилата на общия правен режим на компетентността и страната по договора, в който е включена клаузата за предоставяне на компетентност, се възползвала от тази клауза в ущърб на третото лице. В същото време по дело C-436/16 спорът започнал по инициатива на страна, която се позовава на клауза за предоставяне на компетентност срещу трето лице пред съд, определен въз основа на различни от член 25 от Регламент № 1215/2012 правила, и това трето лице, което нямало връзка с клаузата, се позовало на нея, за да оспори компетентността на сезирания съд. За разлика от тези дела, в главното производство жалбоподателят имал качеството на цесионер на вземане, произтичащо от договора за подизпълнение, в който е включена клаузата за предоставяне на компетентност, и следователно имал право да се позове на тази клауза, за да предяви иск пред съда, избран от страните по първоначалния договор.
- 12 E. B.SP. подчертава, че встъпването на третото лице в правата и задълженията на първоначалната страна по договора става релевантно — като подчинено условие за приложимостта на клаузата за предоставяне на компетентност — в случай че другата страна, приела клаузата, я противопостави на третото лице, което налага да се изясни въпросът дали третото лице е задължено да спазва споразумението относно компетентността. В главното производство обаче на третото лице не било възложено задължение да спазва клаузата за предоставяне на компетентност, а напротив, третото лице се възползвало от правото да се позове на тази клауза — право, което му е предоставено въз основа на последиците,

породени от прехвърлянето на вземането съгласно приложимото по същество национално право.

- 13 Накрая, жалбоподателят твърди, че цялата практика на Съда относно тълкуването на член 25 от Регламент № 1215/2012 във връзка с товарителници (C-71/83, C-159/97, C-387/98), застрахователни договори (C-201/82) и дружествени договори (C-214/89) подкрепя становището, че споразумението относно компетентността е противопоставимо и срещу третото лице, което встъпва в правата и задълженията на страната, подписала това споразумение, както и че лицето, което не е страна по договора и което придобива произтичащи от него права може да използва клаузата за предоставяне на компетентност, а също и че съгласието, дадено от другата страна при сключването на договора, е достатъчно, стига да е ясно изразено в договорните клаузи.
- 14 Жалбоподателят оставя на запитващата юрисдикция да реши дали да се възползва от механизма за преюдициално запитване, уреден в член 267ДФЕС, като все пак счита, че такова запитване е полезно.
- 15 Ответникът изразява процесуална позиция, диаметрално противоположна на тази на жалбоподателя, съсредоточена върху принципа на тълкуване на разпоредбите на член 25 от Регламент № 1215/2012 в светлината на принципа на автономия на волята и характера *intuitu personae* на клаузата за предоставяне на компетентност.
- 16 Според ответника клаузата за предоставяне на компетентност може да породи последици само между страните по договора, но не и по отношение на трето лице, и този извод се основава на характера *intuitu personae* на въпросната клауза, която произтича от преговорите между страните и се отнася стриктно до личността на съдоговорителя, с когото е договорена. Тъй като съгласно член 25 от Регламент № 1215/2012 материалноправното условие за валидността на клаузата за предоставяне на компетентност било изричното посочване на правоотношението, довело до потенциалния спор, който трябва да бъде решен от съответния съд, между страните по спора винаги трябвало да е налице споразумение относно компетентността, което, тъй като имало самостоятелен характер, трябвало да се разглежда отделно от основния договор. Един от доводите в тази насока бил, че съгласно Регламент № 1215/2012 уредбата на споразумението относно компетентността в член 25 е независима от въпроса за националните закони относно ангажиментите на страните.
- 17 К. Р. SP. подчертава също, че уредбата на член 25 се основава на принципа на автономия на страните, залегнал в съображение 19 от Регламент № 1215/2012, като отбелязва, че по силата на този принцип трето лице не може да противопостави клауза, предоставяща компетентност, на подписалия я, тъй като съгласието на последния с тази клауза е изразено поради правоотношението, установено с неговия съдоговорител, и се

ограничавало до отношенията му с последния, а не с трети лица, които са придобили права, произтичащи от първоначалния договор.

- 18 Накрая, според ответника правилото, установено в член 25 от Регламент № 1215/2012, представлява изключение и следователно трябва да се тълкува и прилага стеснително, тъй като предвидената в това правило хипотеза е наличието на споразумение между страните, въз основа на което компетентността за разглеждане на спора във връзка с дадено правоотношение е предоставена на съд на държава членка, така че било необходимо споразумението за компетентност да изхожда от самите страни по спора.
- 19 Ответникът се противопоставя принципно на преюдициалното запитване до Съда и при условията на евентуалност формулира четири въпроса, които като цяло подчертават необходимостта от тълкуване на член 25 от Регламент № 1215/2012.

Кратко представяне на мотивите за преюдициалното запитване

- 20 Запитващата юрисдикция отбелязва, че двата варианта на тълкуване на член 25 от Регламент № 1215/2012, представени от страните, са правдоподобни в конкретния случай, когато третото лице, което се позовава на клауза за предоставяне на компетентност, е цесионер на права на иск, произтичащи от договора, в който е включена тази клауза, и съгласно избраното национално право *lex causae*, в случая полското право, цесионерът встъпва само в правото на вземане и акцесорните му права, но не и в задълженията, с които е била обвързана първоначалната договаряща страна.
- 21 По-специално, трудността за тълкуване на член 25 от Регламент № 1215/2012, която възниква за съда по обжалване, се състои във факта, че макар да не е встъпило изцяло във всички права и задължения на цедента, третото лице цесионер се позовава на клаузата за предоставяне на компетентност, като така упражнява право срещу длъжника по прехвърленото вземане, който е приел тази клауза с подписването на договора.
- 22 Досежно основанието на жалбоподателя да се позове на клаузата за предоставяне на компетентност — а именно обстоятелството, че съгласно приложимото по същество към делото национално право с вземането той е встъпил в акцесорните му права — запитващата юрисдикция уточнява, че макар по принцип квалифицирането на правото на предявяване на иск пред определен съд въз основа на споразумение относно компетентността като акцесорно или не право по отношение на прехвърленото вземане, също може да бъде въпрос, който попада в обхвата на нормите на националното право, не може да не бъде отчетено, че очевидно именно цесионерът се позовава на клаузата за предоставяне на компетентност в договора при упражняване на

право, признато по силата на договора в полза на цедента, а не въз основа на задължение, за което би бил отговорен цесионерът.

- 23 Освен това според запитващата юрисдикция основанието за уреждането на клаузата за предоставяне на компетентност с Регламент № 1215/2012 несъмнено се съдържа в принципа на автономия на страните по договора, съгласно който споразумението на страните относно подсъдността на конкретен съд на настоящите или бъдещи спорове, произтичащи от определено правоотношение, трябва да има предимство. По силата на този принцип споразумението относно компетентността може да породи последици само по отношение на страните, които са го сключили, и трето лице, дори да придобива определени права по основния договор, изглежда не може да се позовава на споразумението относно компетентността — споразумение, което обвързва само първоначалните страни по договора. В тази насока запитващата юрисдикция се позовава на решения на Съда по дело C-436/16 (точки 35—37) и по дело C-519/19 (точки 42—44), в които се посочва, че проверката на съгласието на страните по клаузата за предоставяне на компетентност трябва да обхваща и двете страни по спора — както страната, която се позовава на клаузата, така и страната, на която тя се противопоставя, а съгласието на страната, подписала клаузата, трябва да се преценява от гледна точка на другата страна по спора.
- 24 По отношение на обширната съдебна практика на Съда по тълкуването на член 25 от Регламент № 1215/2012 в някои строго специализирани сектори, като товарителници (C-71/83, C-159/97, C-387/98), застраховане (C-201/82) и дружества (C-214/89), запитващата юрисдикция твърди, че това тълкуване е ограничено до секторите, за които се отнася.
- 25 Запитващата юрисдикция отбелязва, че разработените от практиката на Съда критерии, за да бъде ефективна клаузата за предоставяне на компетентност, са определени по дела, в които тя е противопоставена на трето лице, което не е приело клаузата, и е счетено за необходимо да се провери дали това трето лице е дало съгласие в този смисъл или, в противен случай, дали е встъпило във всички права и задължения на страните, като така е поело и задължението да спазва въпросната клауза (дела C-543/10, C-352/13 и C-519/19). Тя отбелязва, че само по дело C-436/16 трето лице се е позовало на клаузата за предоставяне на компетентност. В главното производство обаче клаузата за предоставяне на компетентност не е противопоставена на третото лице, за да се провери, в съответствие с разработените от практиката на Съда критерии, дали тя има действие.
- 26 Ето защо запитващата юрисдикция счита за полезно да отправи няколко въпроса, за да изясни: i) как да се тълкува член 25 от Регламент № 1215/2012 в конкретния случай, когато на клаузата за предоставяне на компетентност се позовава цесионер, който по силата на договор за прехвърляне на вземане е придобил права, произтичащи от основния договор, в който е включена клаузата за предоставяне на компетентност; ii) както и а) дали

процесуалното положение на страната, подписала споразумението за предоставяне на компетентност, е от значение за пораждането на действие на това споразумение, и б) дали за пораждането на действие на тази клауза е необходимо ново волеизявление от страна на лицето, приело клаузата.

- 27 Запитващата юрисдикция се произнася по главния спор в качеството си на апелативен съд и постановеният от нея акт е окончателен.

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ